

Paa dette Punkt opnaaede man ikke Enighed, men maatte blive ved de ældre Bestemmelser; saaledes var altsaa Tilstanden med Hensyn til Lønningeloven. Nu vedtog man Loven af 1ste April 1871 om Undervisningen ved de lærde Skoler, og ved denne Lov anerkjendtes en dobbelt Studieretning i de lærde Skoler, en klassisk-historisk og en matematisk-naturvidenskabelig. Den sidste var ny som selvstændig Retning betragtet. Man havde naturligvis tidligere haft en Del af de Fag, der henhøre derunder, i Skolerne, men man har ikke kjendt en formelig Anerkjendelse af dem som en Studieretning ved Siden af den klassisk-historiske; det var altsaa noget fuldstændigt Nytt. Deri ligger jo ligefrem en Nødvendighed af at tage under Overveielse, om der ikke bør foretages Forandringer med Hensyn til de Bestemmelser, som nu gjælde for Ansættelse i de høiere Pøfter ved de lærde Skoler, og at dette ikke skete i 1871, kan jeg kun forklare som en Forglemmelse. Man har ikke dengang tænkt derpaa; men efter at denne Lov var traadt i Kraft, og efter at der blev Tale om at ansætte nye Embedsmænd ved de lærde Skoler, stod det som en uafviselig Fordring at holde for Die, at man nu har en dobbelt Retning for sig, og at der maa tages Hensyn dertil. Det vil da være klart, at Nødvendigheden deraf er saameget større, som Loven af 1871 forudsætter, at enkelte Skoler udelukkende kunde have den matematisk-naturvidenskabelige Retning, og nu er Ministeriet baade med Hensyn til Ansættelsen af Rektorer og første Overlærere bundet til at ansætte Filologer, som i Reglen maa antages at have meget ufuldstændige Kundskaber i de matematisk-naturvidenskabelige Fag. Enhver vil, tror jeg, derfor indrømme, at der ikke blot er en søregen Anledning til, men en paatværende Nødvendighed for nu at drage dette Spørgsmaal frem, og det er det, der er sket ved det her foreliggende Lovforslag. Vil man nu negte dette Forslag Overgang til 2den Behandling, ja, saa veed jeg meget godt, at man kan gjøre det, men det skal staa klart, at her foreligger et Lovforslag, hvortil der er Nødvendighed i de forandrede Omstændigheder, der ere fremkomne ved Loven af 1871, naar den virkelig skal bringes til Udførelse.

Det ærede Medlem, der først talte (H. Holm), indvendte mod Lovforslaget, at det giver Ministeren fuldstændig Handlingsfrihed eller dog næsten fuldstændig Handlingsfrihed. Men hvad var det, det ærede Medlem selv vilde? Saa, det var jo den allerfuldstændigste Handlingsfrihed, det var jo en Udtaleselse om, at her skulde ikke behøves nogen Kvalifikation ved en bestemt Examen, altsaa at det overlades Ministeriet fuldstændig frit at vælge, hvem det anser for tjenlig. Efter min Overbevisning, og jeg har udtalt dette ogsaa i det andet Thing, vil der ikke være nogen Fare ved at vedtage Loven i den Skikkelse, paa ingen Maade; jeg har endogsaa, om jeg ikke tager feil, i det an-

det Thing sagt, at min første Tanke var den, at forelægge Rigsdagen noget Saadant, men jeg skal anerkjende, at der i og for sig ikke for Diebliffet var nogen Nødvendighed for at gaa saa vidt. Det, der i Diebliffet kræves, er at sætte Ministeriet i Stand til, naar Omstændighederne fordre det, at tage Hensyn til andre Egenheder end dem, som ere at vente som Følge af den bestaaende Embedsexamen; og det gaar Lovforslaget ud paa. Altsaa Lovforslaget gaar ikke videre end til det, der netop nu er Krang til. Nu bemærkede jo den ærede sidste Taler, som forøvrigt, saavidt jeg forstod ham, saae med Bevillie paa Forslaget og anerkjendte Hensigtsmæssigheden af, at det kom frem, at der ved en Vending, som var foretagen i Landstinget, var gaaet for vidt, at man der havde gjort det muligt, at Folk, som havde taget Magisterkonferents i et levende Sprog, som maatte slet ikke læstes i Skolerne, derved bleve kvalificerede til at blive Rektorer. Det er uregteligt sandt. Vil man stille Sagen paa Spidsen, kan man vistnok sige, hvad det ærede Medlem har sagt, — Kinesisk hører f. Ex. til de levende Sprog, det er uregteligt, og underkaster En sig Magisterkonferents i Kinesisk, vil han derved vinde Udgang til at blive Rektor ved en lærd Skole efter dette Lovforslag. Det er uregtelig en Sandhed; men ved Siden af vil det ærede Medlem vistnok indrømme, at denne Magisterkonferents vil komme i meget ringe Betragtning, naar Spørgsmaalet bliver om i Gjærningen at ansætte en Rektor ved en lærd Skole. Saa, jeg tænker da heller ikke, at det vil falde Vedkommende ind at gjøre denne Magisterkonferents gjældende som Udgang til at blive Rektor. Saaledes kan man i ethvert Tilfælde, hvorledes man end indretter Bestemmelserne, komme til et urigtigt Resultat. Det er ogsaa muligt, at en Mand, som har underkastet sig en Magisterkonferents i Historie, i Fysik, i Astronomi osv. kan være aldeles uskikket til at blive Rektor. Det indrømmer jeg fuldkomment, og jeg indrømmer endvidere, at ingen som helst Examen giver nogen Sikkerhed for, at Vedkommende er en dygtig Lærer, og ligesaa lidt og endnu mindre giver Sikkerhed for, at han er en dygtig Rektor. Examen giver Sikkerhed for, at Vedkommende besidder en vis Fylde af Kundskaber, men Evnen til at meddele disse Kundskaber til Andre, til at behandle Eleverne paa en hensigtsmæssig Maade, er forstjellig fra Besiddelsen af Kundskaber, og endvidere er Evnen til at styre en Skole paa rette Maade forstjellig fra det at være en dygtig Rektor. Det er Altsammen Ting, som Ministeriet maa tage Hensyn til ved Besættelsen af Embeder; men det er paa den anden Side sikkert, at, skal en Rektor være istand til at have sin Autoritet, maa han være en Mand, som er hjemme i det Mindste i et væsentligt Fag, som læres i Skolen. Ellers vil han ikke kunne staa som jevnbyrdig med Skolens Lærere, og det vil i hvert Tilfælde være saare sjældent, at han